

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

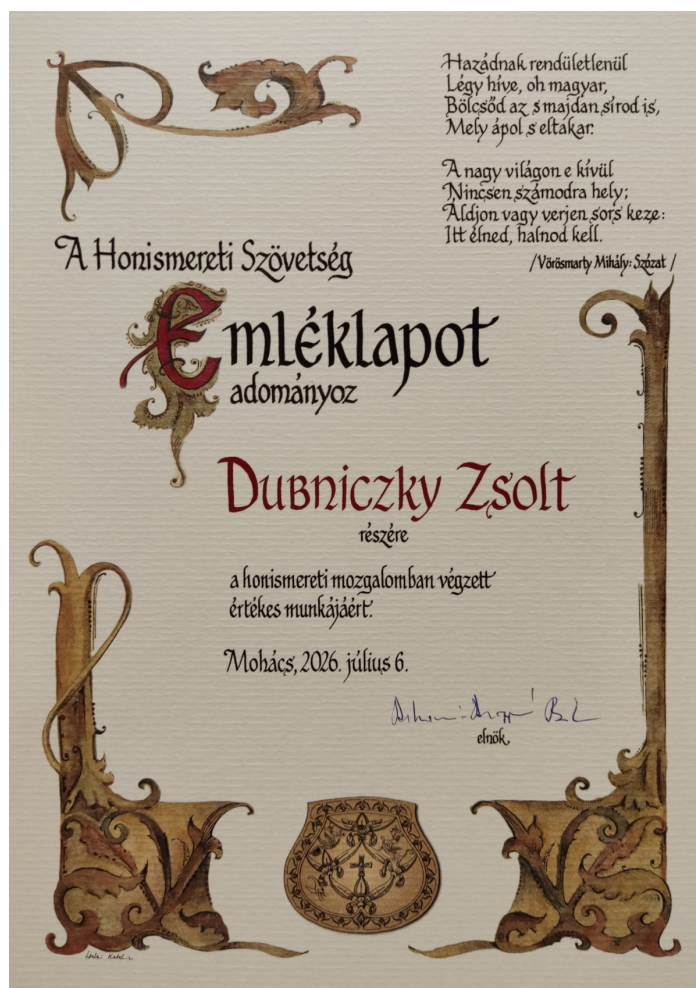
- **Hírek**
- **Olvasnivaló:**

- *A Fehér család és a Bilkei ügy (újabb adalékok Kádár Mihály és társai perének feltárásához)*
- *Katasztrófa a keleti fronton – 110 éve zajlott a Bruszilov-offenzíva*
- *„Drága kincs a Biblia” - Baptista egyházi delegáció Kárpátalján a gorbacsovi érában*

- **Cikkajánló**
- **Adatkezelési tájékoztató**

HÍREK

A Honismereti Szövetség Elnöksége – a 2026. május 22-i ülésén – idén a budapestieknek kiadható három Honismereti Munkáért Emléklap egyikét intézetünk főkönyvtárosának, **Dr. Dubniczky Zsoltnak** ítélte oda a honismereti mozgalomban végzett értékes munkájáért. Az

A több éves hagyományt követve idén is megemlékeztek június 27-én arról, hogy a szovjet csapatok 35 évvel ezelőtt hagyták el Magyarország területét, és ezt a tényt Antall József, néhai miniszterelnök a Somló hegyen jelentette be.

Az ünnepségen intézetünket **Prof. Dr. Marinovich Endre**, a Tanácsadó Testület elnöke és **Dr. Rácz János** tudományos főmunkatárs képviselték, és helyezték el a megemlékezés koszorúját a Somló hegy tetején, a Szent István kilátó falán található emléktáblánál.

Életének 93. évében, 2026. július 8-án elhunyt **Kádár Béla**, intézetünk Tanácsadó Testületének tagja, Széchenyi-díjas közgazdász, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) rendes tagja. 1990 és 1994 között a nemzetközi gazdasági kapcsolatok minisztere, 1994 és 1998 között országgyűlési képviselő. 1999 és 2002 között a Magyar Nemzeti Bank Jegybanktanácsának, 2002 és 2008 között Monetáris Tanácsának tagja. 2002 és 2008 között a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke. Kutatási területe a gazdasági és iparfejlődés, a nemzetközi munkamegosztás és a nemzetközi kapcsolatok. Foglalkozott az összehasonlító gazdaságpolitikával, a történelmileg megkésett modernizáció problémáival és a gazdasági növekedési folyamatokkal is. Több mint négyszáz tudományos közlemény szerzője, társszerzője, amelyek közül több mint száz idegen nyelven jelent meg. Intézetünket, mint a Tanácsadó Testületünk oszlopos tagja, mindig kiemelt figyelemmel kísérte, észrevételei, tanácsai hasznos útmutatók voltak. Hálával és köszönettel emlékezünk kiemelkedő munkásságára és életére. Nyugodjon békében!

Olvasnivaló

**Szenzációs leleplezés
a fasiszta összeesküvők tárgyalásán**

Felismerték Bilkey-Pappot és Homolayt: 1944 decemberében nyilas razziákon embereket hurcoltak el

A fasiszta összeesküvők ügyének mai tárgyalásán tanuvallozásokra került sor. Hatvanéves, fekete gyászruhás, negytrő nő áll a bíróság elé tanu- és ruhát és élelmet kértek lányom részére. Két dísznőbőrtáskát elvittek és kijelentették:

— Nos, Schwartzné, hogy van? A lánya már mindent bevallott, most majd magára kerül a sor.

— Felismeri Homolayban és Bilkei-Pappban azt a két egyént, akik a lányát elvitték? — teszi fel a kérdést Gálfalvy tanácselnök.

— Igen, — válaszolja zokogva a tanu.

Szembesítésre kerül sor. Bilkei-Papp és Homolay tagadnak. Ezután Bilkei-Papp bevallja, hogy a lakásban volt, de az elhurcolásról nem akar tudni. Homolay gúnyosan mosolyog, nem szól semmit.

Ezután szünetet rendelt el Gálfalvy tanácselnök. Szünet után újból folytatódott a tanukihallgatás. Több tanu egyöntetűen vallotta, hogy Bilkey Papp Zoltán és Homolay Zoltán résztvettek a Vannay-különítmény kegyetlenkedéseiben.

Az egyik tanu részletesen elmondta, hogy Bilkey vitte be a vásárosarnokból a Donát-utcai Vannay-házba és ott korbáccsal és gumibottal nagyon megverték. Egy másik tanu szintén arról vallott, hogy Bilkey és Homolay vitték be a Donát-utcai Vannay-házba, ahonnan kiadták őt a nyilasoknak, akik a Dunapartira kísérték és ott ki akarták végezni.

Két golyótól súlyosan meg is sérült,

de sikerült életben kiúsznia. A tárgyalás lapunk zárlatkor tart.

Túlórázással pótolják a fővárosnál a hiányzó tanerőket

A székesfővárosi erélyes tisztogatások következtében a főváros- — A jövő tanévben tehát hány új tanerőt alkalmaz a székesfő-

Bilkey-Papp a bíróság előtt
(Foto Mafirt—Rózsa György)

A Fehér család és a Bilkei ügy (újabb adalékok Kádár Mihály és társai perének feltárásához)

Katasztrófa a keleti fronton – 110 éve zajlott a Bruszilov-offenzíva

1916. június 4-én az orosz Délnyugati Front parancsnoka, Alekszej Alekszejevics Bruszilov orosz lovassági tábornok hatalmas offenzívát indított, amely a magyar hadtörténelem egyik legnagyobb katasztrófáját idézte elő. A világháború ekkor már közel két éve tartott és váltakozó hadiszerencse mellett zajlott a Monarchia keleti frontján (amelyet északnak is neveztek, különösen 1914-ben.) A harcok első kilenc hónapja a dualista állam vesszőfutását hozta el, miközben elvesztette Galícia nagy részét, valamint Bukovinát. 1849 után az oroszok több ízben is betörték a Magyar Királyság területére. 1915. május 2-án a gorlicei áttörésben a központi hatalmak fontos sikert értek és augusztus végéig felszabadították az oroszok által megszállt területek döntő hányadát, emellett elfoglalták Orosz-Lengyelországot.

Kép forrása: Wikimedia Commons / Bruszilov orosz lovassági tábornok

„Drága kincs a Biblia” - Baptista egyházi delegáció Kárpátalján a gorbacsovi érában

A cikk megírásának apropójául egy, a Magyar Baptista Egyház hetilapja, a *Békehírnök* 1988. november 6-i számában megjelent tudósítás szolgált. Ebből

az ottani magyar protestáns vallási közösségek – a reformátusok és a szabadegyházak (baptisták, adventisták, metodisták) – képviselőinek. A küldöttséget Viczián János, a Magyar Baptista Egyház elnöke, egyúttal a Magyarországi Szabadegyházak Tanácsának (SZET) elnöke vezette. A delegáció útja két szempontból is rendhagyónak tekinthető. Először is, több mint egy évtized óta ez volt az első alkalom, hogy magyarországi magas rangú egyházi vezető Kárpátaljára látogatott. Erre, ezt megelőzően, utoljára 1978. május 21-én, Forgon Pál református püspök beregszászi felszentelési ünnepségén került sor, amelyen részt vett Tóth Károly dunamelléki és Bartha Tibor tiszántúli református püspök. Ők iktatták be az új egyházi vezetőt. Másodszor, ez volt az első alkalom a második világháború befejezése óta, amikor magyarországi egyházi könyvadomány közvetlen úton, a magyar–szovjet határon keresztül, és nem moszkvai kerülővel jutott el Kárpátaljára.

A képen: a munkácsi református templom a Kossuth Lajos (Duhnovics) utcában 1978-ban

A kép forrása: Dobner Béla: Drága kincs a Biblia! Békehírnök, 1988. november 6., 191. oldal

[Seres Attila teljes cikke itt olvasható](#)

Cikkajánló

Balatoni nyarak I., II.

Prof. Dr. Szakály Sándor, intézetünk főigazgatójának írásai *Balatoni nyarak I.* és *Balatoni nyarak II.* címmel jelentek meg a Mandiner hasábjain.

[Szakály Sándor írása Balatoni nyarak I. itt olvasható](#)

[Szakály Sándor írása Balatoni nyarak II. itt olvasható](#)

A Trianon- emléktörvények

Megjelent **Dr. Hollósi Gábor**, intézetünk tudományos főmunkatársának *A Trianon- emléktörvények* című szaktanulmánya a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara Vestigia iuris nostri historica - Pázmány jogtörténeti tanulmányok I. című kötetében.

[Hollósi Gábor írása itt olvasható](#)

Klebelsberg és kora

Megjelent *Klebelsberg és kora* (szerkesztette: Lengvári István és Pilkhoffer Mónika, PTE Egyetemi Levéltár, Pécs, 2026) című kötet, melyben **Kissné Bognár Krisztina**: Intézmények közötti hallgatói mobilitás a mezőgazdasági felsőoktatásban a két világháború közötti időszakban (193. oldal), valamint **Dr. Ujváry Gábor**: „Kultúra nélkül nincs Magyarország”. Klebelsberg Kuno útja a kultuszminiszterségig (11. oldal) című tanulmánya is megtalálható.

[Kissné Bognár Krisztina és Ujváry Gábor írása itt olvasható](#)

Az új adatkezelési tájékoztatónk [itt olvasható](#):

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)